

Pelastustoimi ja varautuminen

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi

Hanketunnus VN/10836/2023

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto koskien valtioneuvoston asetusta pelastustoimen kansainvälisen avun erityisvalmiudesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto nostaa esiin seuraavat näkökohdat huomioitavaksi asetuksen valmistelussa:

Tehtävän keskittäminen

Kansainvälisen avun erityisvalmiuden keskittäminen Helsinkiin voi olla tarkoituksenmukainen ratkaisu, mutta siinä on näkökohtia, joita tulisi edelleen kehittää ja huolehtia, että myös muualla valtakunnassa on hyvät perusvalmiudet kansainvälisen avun tehtäviin.

Asetuksen 2 § linjaa, että valmiutta ylläpidettäisiin ympärivuorokautisesti. Etelä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tämä ei ole tarkoituksenmukaista, sillä kansainvälisen avun järjestämisprosessi on niin monivaiheinen, että toiminta saataisiin hyvin nostettua kohotettuun valmiuteen tehtävään keskitetyn Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen toimesta nopeasti. Myös Helsingin kaupungin pelastuslaitokselta saadut tiedot tukevat tätä näkemystä.

Tehtävän keskittämisessä on huomioitava, että pelastustoimen suunnitelmista annetun asetuksen mukaisesti kaikkien hyvinvointialueiden pelastuslaitosten on laadittava HNS-suunnitelma ja suunniteltava tähän liittyvät toiminnot, minkä vuoksi on ongelmallista, että tähän vaatimaan HNS-tehtävään erityiskoulutettuja asiantuntijoita ei olisi lainkaan hyvinvointialueilla. On huolehdittava, ettei tehtävän keskittämisestä aiheudu muille hyvinvointialueille osaamisvajetta tai kohtuuttomia taloudellisia tai toiminnallisia vaatimuksia.

Mikäli kansainvälisen avun järjestämisen osalta nähdään, ettei ole tarpeen huolehtia, että jokaisella hyvinvointialueella on HNS-asiantuntijoita, tulisi niitä olla vähintään pelastustoiminnan YTA-alueilla hyvinvointialueiden pelastustoimien yhteiskäytössä, jotta voidaan varmistua HNS-toimintaan

liittyvästä osaamisesta sekä yhteensovittaa toiminta paikalliseen toimintaympäristöön ja olosuhteisiin.

Koulutus kansainvälisiin tehtäviin

Asetusluonnoksessa ollaan linjaamassa kansainvälisen avun erityistehtäviin varattavan henkilöstön koulutus Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen tehtäväksi. Tämä tehtävä on ristiriidassa Pelastusopistosta annetun lain kanssa, mikä puolestaan linjaa Pelastusopiston tehtäväksi kansainväliseen pelastustoimintaan kuuluvan avun antamisen rekrytointia, materiaalisia ja logistisia valmiuksia sekä huolehtia kansainväliseen pelastustoimintaan liittyvästä valtakunnallisesta koulutuksesta ja harjoituksista.

Koulutusvastuun tulee olla selkeästi kuvattu ja vastuutettu sekä muun pelastusalan sääntelyn tulee olla tehtävän kanssa samassa linjassa.

Havaintoja perustelumuistiosta

Perustelumuistiosta tuodaan esille, että koko Suomen kansainvälisen avun erityisvalmius voitaisiin kattaa noin 20 asiantuntijalla. Perustelumuistiosta ei käy selväksi, mihin tämä lukuarvo perustuu ja toisaalta sitä, että kootaanko tällainen määrä asiantuntijoita koko valtakunnan alueelta vaiko yhdeltä hyvinvointialueelta, mihin tehtävä ollaan keskittämässä.

Perustelumuistio on tältä osin epäselvä ja epätarkka.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan kansainvälisen avun suorituskyky tulisi määritellä tarkasti ja yksiselitteisesti. Asia tulee kuvata tarveperustaisesti, ei henkilömäärään nojaten. Lisäksi on epäselvää vielä perustelumuistion pohjalta, mitä tosiasiallisesti tarkoitetaan muiden koordinoitavissa olevien resurssien valmiudella ja kyvykkyydellä.

Yhteistoiminnan kehittäminen ja jatkovalmistelu

Aluehallintovirasto esittää valvonnan kautta saadun tiedon valossa näkemyksensä, että kansainvälisen avun erityisvalmiuden keskittämisessä on vielä paljon kehitettävää ja valmisteltavaa eikä se ole suoraan otettavissa käyttöön suunnitellulla aikataululla. Tämä jatkotyö tulisi tehdä tiiviissä yhteistyössä paitsi tehtävään suunnitellun Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen kuin myös valtakunnallisesti myös Pelastusopiston ja muiden hyvinvointialueiden pelastustoimien kanssa. Lisäksi on huomioitava, että nykyisellään kansainvälisen avun erityisvalmiuksien ylläpito ja HSN-suunnittelu vaihtelee valtakunnallisesti paljon ja on alueita, jotka eivät ole resursoineet asiaan lainkaan. Keskittämällä tehtävä Helsingille tulee tämä maksamaan palveluna jotakin hyvinvointialueelle, joka ei aiemmin ole asiaan resursoinut käytännössä lainkaan. Tämä



näkökulma on hyvä ottaa huomioon ja viestiä aiheesta laajalti, jotta tämä osataan ottaa hyvinvointialueen taloussuunnittelussa huomioon.

Johtaja

Tommi Laurinen

Yksikön päällikkö

Mira Leinonen

Liitteet -

Jakelu -

Tiedoksi -

Tämä asiakirja ESAVI/24874/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/24874/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Laurinen Tommi 31.08.2023 12:19

Esittelijä Leinonen Mira 31.08.2023 11:31